

The basis of the research was statistics on agricultural insurance market development for 2005–2015 years. The researches also based on insurance companies provided data on their performance. Analyzed 11 insurance companies form the agricultural insurance market and provide its basic volumes.

The survey results indicate a tendency to slowly reduce risk insurance of agricultural production, reduced all the real indicators of its activity (number of contracts concluded, the amount insured areas and collected insurance premiums in real terms). At the same time, the market represented a limited set of insurance products. The vast majority of agreements concluded on winter crops and only wintering period. There is no crop insurance for the entire growing cycle.

In order to accelerate the development of insurance risks in agricultural production are offered in addition to direct state support for agricultural insurance, its implementation involve banks and companies to supply capital goods and technology of growing crops that take over some of the financial responsibility for the risks inherent in agricultural production.

Keywords: *insurance, risk, agricultural sector, insurance of agricultural production, government subsidies*

УДК: 657.9:338.242

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЯКІСНИХ ПАРАМЕТРІВ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ

Т. В. МАШКОВА,

асистент кафедри статистики та економічного аналізу

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

e-mail: tetyana-mashkova@yandex.ru

Анотація. *Зміни у відносинах власності на землю самі по собі не забезпечують ефективне господарювання на землі та збереження її агрохімічного потенціалу. Дослідження основних напрямів підвищення економічної та екологічної ефективності використання земельних ресурсів та внесення конкретних пропозицій щодо їх раціонального використання є важливим завданням сучасної аграрної науки.*

Оцінка якості земель сільськогосподарського призначення – оцінка потенційного відновлення родючості ґрунту і визначення необхідних поживних речовин та їх кількості на початку і в кінці сільськогосподарського використання ґрунту, що дає змогу якісно оцінювати втрати родючості ґрунту після сільськогосподарського використання, а саме: при здачі її в оренду на короткий чи довготривалий термін і в разі втрати родючості ґрунту встановити вартісний потенціал, необхідний для відновлення його родючості.

© Т. В. Машкова, 2016

Родючість ґрунту визначають за зміною в ньому таких основних поживних речовин (агрохімічних показників): гумус, рухомий фосфор, обмінний калій, рівень гідролітичної кислотності рН, обмінний натрій.

Ключові слова: *якість сільськогосподарських угідь, методичні підходи до оцінки якісних параметрів сільськогосподарських угідь, бухгалтерський облік, інформація, сільськогосподарські підприємства*

Актуальність. Для визначення вартості якісних параметрів сільськогосподарських угідь з метою взяття їх на облік та контролю за використанням земель сільськогосподарського призначення, на нашу думку, потрібно використовувати методику оцінки якісних параметрів сільськогосподарських земель.

Необхідність аналітичного обліку земельних ділянок зумовлена насамперед потребою у наявності чіткої та розгорнутої інформації на другому етапі облікових процедур – при проведенні їх оцінки. Орієнтація бухгалтерського обліку на отримання інформації у вартісному виразі привела до всеосяжного характеру процесів оцінювання і значного підвищення їх ролі в обліковій системі, де найскладнішим об'єктом оцінки є земельні ділянки та їх продуктивність (якісний стан), що зумовлено специфікою даного об'єкта.

Більшість інформаційних джерел для оцінки потребують наявності спеціальних знань про певні якісні параметри та умови використання земельних ділянок. Постає необхідність у систематизації інформації про стан наявних земель, що може бути досягнуто шляхом організації аналітичного обліку земельних ділянок та їх якісних параметрів у системі бухгалтерського обліку підприємства. Саме з цієї причини необхідна методика оцінки якісних параметрів земель, що базується на способі оцінки потенційного відновлення родючості ґрунту в процесі сільськогосподарського використання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних вчених, що досліджують облік якості сільськогосподарських угідь можна виокремити таких, як В. М. Жук, І. В. Замула, П. Т. Саблук, В. К. Савчук, В. Б. Моссаковський, О. О. Канцуров, Г. Г. Кірейцев, С. С. Кохан, М. Ф. Огійчук, А. М. Третяк та інші науковці. У їх працях розглядаються різні підходи до формування обліку та оцінки сільськогосподарських угідь, розкриваються його принципи, методи і процедури. Проте, в економічній та нормативній літературі невизначеним залишається перелік показників для відображення якості сільськогосподарських угідь.

Мета дослідження – аналіз питань та розробка практичних рекомендацій щодо формування та вдосконалення методики оцінки якісних параметрів сільськогосподарських угідь для їх облікового відображення.

Матеріали і методи дослідження. У процесі дослідження було використано наукові методи, що базуються на діалектиці пізнання та об'єктивних законах розвитку економіки. Історичний, логічний і монографічний методи використовувалися для виявлення місця сільськогосподарських угідь у складі активів та уточнення їх класифікації

за якісними параметрами для відображення в системі бухгалтерського обліку. Керуючись балансовим, розрахунково-конструктивним методом і прийомами спостереження та вибіркового обстеження, було вивчено сучасний стан обліку й оцінки земель.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, галузеві інструкції та нормативні документи щодо регулювання операцій із земельними угіддями, наукові праці та методичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, матеріали наукових конференцій і семінарів.

Результати дослідження та їх обговорення. Загальновідомо, що сільськогосподарські землі потребують не тільки інтенсифікації та великих капіталовкладень, але й комплексних, екологічно виправданих методів господарювання для збереження й використання ґрунту з метою задоволення потреб людини та одночасного збереження родючості ґрунту. Обробіток ґрунту та вирощування сільськогосподарських культур за 30–35 років, навіть на рівнинних площах, призводить до зменшення наявності гумусу в орному шарі на 25–30%. Процеси втрати гумусу ідуть активніше, ніж процеси гумусоутворення. Окрім цього, при здачі землі в оренду часто не враховується її родючість, унаслідок чого, запаси гумусу, рухомих поживних речовин фосфору і калію зменшуються, що, у свою чергу, призводить до безповоротних вартісних втрат. Із ростом кислотності та засоленості ґрунту різко знижується продуктивність сільськогосподарських культур.

На сьогодні існує ряд способів оцінки втрат родючості ґрунту в процесі сільськогосподарського виробництва. Найбільш близьким за сукупністю ознак до запропонованої нами методики є спосіб оцінки потенційного відновлення родючості ґрунту в процесі сільськогосподарського використання (МПК А01 79/00). Цей спосіб характеризується такими ознаками: відбір зразків ґрунту, визначення вмісту гумусу, рухомого фосфору, обмінного калію, гідролітичної кислотності, рН орного та підорного шару. Дані ознаки збігаються із суттєвими ознаками методики, але, незважаючи на це, у ньому не вирішуються питання оцінки даних ознак (далі – якісних параметрів земель сільськогосподарського призначення) у процесі сільськогосподарського використання, а також не визначається оцінка необхідних поживних речовин для відновлення родючості ґрунту [1, 2, 5].

В основу методики поставлено завдання оцінки потенційного відновлення родючості ґрунту, тобто оцінки якісних параметрів у процесі сільськогосподарського використання шляхом визначення необхідних поживних речовин та їх кількості на початку і наприкінці сільськогосподарського використання ґрунту. Це дає змогу якісно оцінювати втрати родючості ґрунту після сільськогосподарського використання, а саме: при здачі її в оренду на короткий чи довготривалий час, а в разі втрати родючості ґрунту визначити вартісний потенціал, необхідний для відновлення його родючості.

Поставлене завдання запропонованої нами методики вирішується тим, що включає відбір зразків ґрунту на глибину орного та підорного шару, визначення вмісту гумусу, рухомого фосфору, обмінного калію, гідролітичної кислотності, рН, добрив і меліорантів та їх оцінки на основі складених агротехнічних паспортів поля на початку та наприкінці сільськогосподарського використання ґрунту. Забезпечення поживними речовинами визначають порівнянням кількості поживних речовин на одиницю площі з оптимальною їх кількістю, а у разі втрати необхідних основних поживних речовин – вмісту гумусу, рухомого фосфору, обмінного калію, гідролітичної кислотності, рН, добрив і меліорантів та їх кількості для відновлення родючості ґрунту орного й підорного шару визначати за формулою:

$$N_j = N_{\text{опт}} - (N_{\text{поч}} - N_{\text{кін}}),$$

де N_j – поживні речовини, необхідні для відновлення родючості ґрунту;
 $N_{\text{опт}}$ – кількість поживних речовин конкретного виду з оптимальним значенням;

$N_{\text{поч}}$ – кількість поживних речовин конкретного виду на початок сільськогосподарського використання;

$N_{\text{кін}}$ – кількість поживних речовин конкретного виду наприкінці сільськогосподарського використання.

При використанні запропонованої методики можливо вирішити питання оцінки відновлення родючості ґрунту в процесі сільськогосподарського використання, визначати необхідні поживні речовини, їх кількість та відображувати їх ціну для відновлення родючості ґрунту на початку та наприкінці сільськогосподарського використання. Основні агрохімічні показники, якісні параметри землі сільськогосподарського призначення – поживні речовини – гумус, рухомий фосфор, обмінний калій, гідролітична кислотність, рН після сільськогосподарського використання ґрунту змінюються.

Причому, зменшення поживних речовин (склад якісних параметрів) відбувається не тільки в орному (0–30 см), але й в підорному (30–50 см) шарі ґрунту. Наприклад, в СТОВ «Інтерагроінвест» до використання ґрунту вміст гумусу в орному шарі становив 5,2%, а після закінчення використання – 5,1%, у підорному шарі, відповідно, 5,00 і 4,95%, рухомий фосфор, відповідно, 180 і 160 мг/кг та 100 і 95 мг/кг, а обмінний калій і рН за цей період змінилися тільки в орному шарі ґрунту на 5 мг/кг і 0,6 рН. Підприємство за даною методикою порахувало, що для відновлення гумусу необхідно 786 ц/га гною, рухомого фосфору – 12, 9 ц/га фосфорних добрив у вигляді суперфосфату, обмінного калію – 2,0 ц/га шляхом внесення калійних добрив у вигляді хлористого калію, для нейтралізації кислотності – 45 ц/га вапняку.

При неправильному використанні землі повинні відшкодовуватися кошти для відтворення якісних параметрів ґрунту. З таблиці видно, що компенсація, у зв'язку з відхиленням показників до й після використання землі, становить 4 696 грн, у тому числі вартість матеріальних ресурсів – 3299,60 грн, а витрати на обслуговування технологічних операцій – 1396,4 грн. Аналіз частки ресурсів у загальній сумі матеріальних витрат із

врахуванням витрат на обслуговування для виконання технологічних операцій висвітлює таку ситуацію: відшкодування в орному шарі ґрунту – 0–30 см і підорному – 30–50 см, відповідно, становитимуть – гумусу 43,0% і 21,5%, рухомого фосфору – 18,4 і 4,7%, обмінного калію – 2,9 і 0,0%, рН-9,5 і 0,0%. Тому, після сільськогосподарського використання ґрунту постає необхідність відновлення якісних параметрів землі, яка, як видно з даних таблиці, втрачається [3, 4, 7].

Для оцінки відтворення родючості ґрунту відбирають зразки з орного шару (0–25 і 0–30 см) і підорного шару ґрунту (25–40 і 30–50 см) залежно від типу ґрунту на початок і кінець його використання. У ґрунтових зразках визначають вміст основних поживних речовин, рН, Нг, вміст обмінного калію, гумусу та рухомого фосфору загальноприйнятими методами, які застосовують агрохімічні служби. Потім проводять оцінку різниці змін поживних речовин на початок і кінець використання землі. У разі зниження родючості ґрунту, визначають вартісний потенціал, необхідний для збільшення вмісту рухомого фосфору, обмінного калію, а також для стабілізації всіх якісних параметрів ґрунтового покриву даної одиниці площі [6].

Родючість ґрунту визначають за зміною таких основних якісних параметрів (агрохімічних показників): гумусу, рухомого фосфору, обмінного калію, гідролітичної кислотності рН.

Кількість гумусу для відновлення оптимального його складу для сільськогосподарського використання землі (A_o) визначаємо за формулою:

$$A_o = a - a_1,$$

де a – вміст гумусу в ґрунті до сільськогосподарського використання землі, %;

a_1 – вміст гумусу в ґрунті після сільськогосподарського використання землі, %.

Кількість фосфору для відновлення оптимального його складу для сільськогосподарського використання землі (P_o) визначаємо:

$$P_o = P - P_1,$$

де P – вміст фосфору в ґрунті до сільськогосподарського використання землі, P_2O_5 мг/100 г ґрунту;

P_1 – вміст фосфору в ґрунті після сільськогосподарського використання землі, P_2O_5 мг/100 г ґрунту.

Вміст калію для відновлення оптимального його складу для сільськогосподарського використання землі (K_o) визначаємо:

$$K_o = K - K_1,$$

де K – вміст калію в ґрунті до сільськогосподарського використання землі, K_2O мг/100 г ґрунту;

K_1 – вміст калію в ґрунті після сільськогосподарського використання землі, K_2O мг/100 г ґрунту.

Зміну кислотності в ґрунті в результаті сільськогосподарського використання землі (C_o) визначають:

$$C_o = C - C_1,$$

де С – кислотність ґрунту до сільськогосподарського використання землі, рН або Нг мг/екв. 100 г ґрунту;

С1 – кислотність ґрунту після сільськогосподарського використання землі, рН або Нг мг/екв. 100 г ґрунту.

Зміну рівня солонцюватості ґрунту в результаті сільськогосподарського використання землі визначають:

$$D_o = N - N_1,$$

де N – вміст обмінного натрію до сільськогосподарського використання землі, мг/екв. на 100 г ґрунту;

N1 – вміст обмінного натрію після сільськогосподарського використання землі, мг/екв. на 100 г ґрунту.

Необхідну кількість органічних добрив для відновлення гумусу визначаємо за формулою:

$$X_1 = m(a_1 - a) \cdot 100 / n \cdot c,$$

де X1 – науково-обґрунтована доза внесення органічних добрив, т/га;

m – маса орного шару, т;

n – коефіцієнт гуміфікації органічних речовин в ґрунті, %;

c – вміст органічних речовин в органічних добривах, %.

Вартість органічних добрив (Б1) для відновлення гумусу визначається за формулою:

$$B_1 = C_1 \cdot X_1,$$

де C1 – ціна 1 т органічних добрив, грн.

Цю вартість вносять до облікових регістрів бухгалтерського обліку та оформлюють Актом про використання мінеральних та органічних добрив.

Аналогічно проводимо розрахунок необхідної кількості фосфорних добрив для відновлення вмісту рухомого фосфору:

$$X_2 = H_{ф.д.} \cdot (P_1 - P) / сф.д.,$$

де X2 – науково-обґрунтована доза внесення фосфорних добрив, ц/га;

Hф.д. – норматив витрачання поживних речовин фосфорного добрива (кг/га діючих речовин на 1 мг P2O5, на 100 г ґрунту);

сф.д., – вміст діючих речовин у фосфорних добривах, %.

Їх вартість (Б2) визначаємо за формулою:

$$B_2 = C_2 \cdot X_2,$$

де C2 – ціна 1 ц фосфорних добрив, грн.

Необхідну кількість калійних добрив для відновлення вмісту обмінного калію визначаємо за формулою:

$$X_3 = H_{к.д.} \cdot (K_1 - K) / ск.д.,$$

де X3 – науково-обґрунтована доза внесення калійних добрив, ц/га;

Hк.д. – норматив витрачання поживних речовин калійного добрива (кг/га діючих речовин на 1 мг K2O, на 100 г ґрунту);

ск.д., – вміст діючих речовин у калійних добривах, %.

Їх вартість (Б3) визначаємо за формулою:

$$B_3 = C_3 \cdot X_3,$$

де C3 – ціна 1 ц калійних добрив, грн.

Необхідна кількість вапна (X_4) для нейтралізації кислотності ґрунту:

$$X_4 = H(C - C_1),$$

де H – норматив витрачання меліоранту для відновлення початкового вмісту рН. Його вартість (B_4) визначаємо за формулою:

$$B_4 = C_4 * X_4,$$

де C_4 – ціна 1 т вапна, грн.

Витрати на відновлення якісних параметрів ґрунту як орного, так і підорного шару ґрунту, визначаємо співвідношенням суми необхідної кількості внесених поживних речовин на ціну цих поживних речовин [7].

Оскільки одним із найпоширеніших методів у діючій Методиці нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення є метод капіталізації рентного доходу, суть якого полягає у встановленні функціональної залежності поточної вартості землі від її дохідності, то пропонуємо ставку капіталізації для земель сільськогосподарського призначення визначати як різницю між загальною ставкою для земельної ділянки з оптимальним складом якісних параметрів і нормою повернення вартості питомої ваги якісних параметрів для відновлення родючості землі.

Вихідною інформацією для проведення таких розрахунків є: багаторічна фактична врожайність основних сільськогосподарських культур, сіножатей, продуктивність пасовищ, багаторічних насаджень та ціни реалізації продукції сільського господарства, оціночні витрати за основними сільськогосподарськими культурами, структура посівних площ. Диференціація по конкретних земельних об'єктах здійснюється за допомогою коригування базових показників згідно з індивідуальними ціноутворюючими факторами – родючості, технологічними властивостями ґрунтів, місцем розташування ділянки.

Як вихідна інформація для розрахунків застосовуються показники: бонітету ґрунтів; енергоємності обробки ґрунту; рельєфу, кам'янистості й контурності ділянки; віддаленості від господарського центру, баз реалізації продукції та матеріально-технічних баз. Також потрібно зазначити, що величину диференціального рентного доходу з 1 га орних земель обчислюють у натуральних одиницях – центнерах зерна, які є надійними в умовах нестабільних економічних процесів, що супроводжуються інфляцією грошової одиниці. При визначенні грошової оцінки земель диференціальний рентний дохід переводиться у вартісний вираз за поточними або світовими реалізаційними цінами зерна.

Висновки і перспективи. Запропонована методика дає можливість орендодавцю на початок використання землі оцінити потенційну родючість ґрунту за час її оренди й визначити матеріальні затрати для відновлення її якісних параметрів як в орному, так і підорному шарі ґрунту.

Отже, існуючі підходи щодо оцінки та обліку земельних ділянок як об'єктів нерухомості не можуть бути взяті за основу побудови бухгалтерського обліку земель сільськогосподарського призначення, оскільки для цих земель має застосовуватися методологія, характерна для «живого» типу економіки.

Список літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Класифікація сільськогосподарських земель як наукова передумова їх екологобезпечного використання / [Добряк Д. С., Канаш О. П., Бабміндра Д. І., Розумний І. А.]. – К. : Урожай. – 2009. – 464 с.
3. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
4. Кірейцев Г. Г. Облік основних засобів у сільськогосподарських підприємствах / Г. Г. Кірейцев, Л. О. Іваніщенко. – К. : Урожай, 1987. – 176 с.
5. Кохан С. С. Вплив просторових структур на точність методів інтерполяції / С. С. Кохан, І. П. Поліщук // Ученые записки Таврического национального университета. Серия «География». – 2005. – Т. 18 (57), № 1. – С. 67–74.
6. Рекомендації з врегулювання майнових і земельних відносин в сільськогосподарському бізнесі: документальне оформлення, облік і оподаткування / за ред. В. М. Жука, І. Б. Садовської // Облік і фінанси АПК. – 2005. – № 5. – С. 71–162.
7. Саблук П. Т. Земельна реформа: терниста дорога від старту до фінішу / П. Т. Саблук // Урядовий кур'єр. – 2004. – 5 серпня. – С. 10.
8. Ярмолук О. Ф. Інформаційне забезпечення управління земельними ресурсами в агроформуваннях / О. Ф. Ярмолук // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наукових праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. – Вип. 241; Т. 5. – С. 1024–1032.

References

1. Pro buxgalters`ky`j oblik ta finansovu zvitnist` v Ukrayini: zakon Ukrayiny` vid 16.07.1999 r. № 996-XIV [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Dobryak, D. S. (2009). Klasy`fikaciya sil`s`kogospodars`ky`x zemel` yak naukova peredumova yix ekologobezpechnogo vy`kory`stannya / D. S. Dobryak, O. P. Kanash, D. I. Babmindra, I. A. Rozumny`j. – K.: Urozhaj, 464.
3. Polozhennya pro inventory`zacyu akty`viv ta zobov'yazan`, zatv. nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny` vid 02.09.2014 № 879 [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
4. Ky`rejcev, G. G., Ivanishhenko, L. O. (1987). Oblik osnovny`x zasobiv u sil`s`kogospodars`ky`x pidpry`yemstvax. – K.: Urozhaj, 176.
5. Koxan, S. S. (2005). Vply`v prostorovy`x struktur na tochnist` metodiv interpolyaciyi / S. S. Koxan, I. P. Polishhuk // Uchenye zapy`sky` Tavry`cheskogo nacy`onal`nogo uny`versy`teta. Sery`ya: Geografy`ya, T. 18 (57), № 1, 67–74.
6. Rekomendaciyi z vregulyuvannya majnovy`x i zemel`ny`x vidnosy`n v sil`s`kogospodars`komu biznesi: dokumental`ne oformlennya, oblik i opodatkuvannya (2005) / za red. V. M. Zhuka, I. B. Sadovs`koyi // Oblik i finansy` APK, 5, 71–162.
7. Sabluk, P. T. (2004). Zemel`na reforma: terny`sta doroga vid startu do finishu / Petro Troxy`movy`ch Sabluk // Uryadovy`j kur`yer, 5 serpnia, 10.
8. Yarmolyuk, O. F. (2008). Informacijne zabezpechennya upravlinnya zemel`ny`my` resursamy` v agroformuvannyax / O. F. Yarmolyuk // Ekonomika: problemy` teorii ta prakty`ky`: zbirny`k naukovy`x prac`. – Dnipropetrovs`k: DNU, Vy`p. 241, T. 5, 1024–1032.

МЕТОДИКА ОЦЕНКИ КАЧЕСТВЕННЫХ ПАРАМЕТРОВ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ ДЛЯ ЦЕЛЕЙ УЧЕТА

Т. В. Машкова

Аннотация. Изменения в отношениях собственности на землю сами по себе не обеспечивают эффективное хозяйствование на земле и сохранение ее агрохимического потенциала. Исследование основных направлений повышения экономической и экологической эффективности использования земельных ресурсов и внесения конкретных предложений по их рациональному использованию является важной задачей современной аграрной науки.

Оценка качества земель сельскохозяйственного назначения – оценка потенциального восстановления плодородия почвы и определение необходимых питательных веществ и их количества в начале и в конце сельскохозяйственного использования почвы, что дает возможность качественно оценить потери плодородия почвы после сельскохозяйственного использования, а именно: при сдаче ее в аренду на короткое или длительное время и, в случае утраты плодородия почвы, установить стоимостный потенциал, который необходим для восстановления ее плодородия. Плодородие почвы определяют по изменению следующих основных питательных веществ (агрохимических показателей): гумуса, подвижного фосфора, обменного калия, уровню гидrolитической кислотности рН, обменного натрия.

Ключевые слова: качество сельскохозяйственных угодий, методические подходы к оценке качественных параметров сельскохозяйственных угодий, бухгалтерский учет, информация, сельскохозяйственные предприятия

METHODS OF EVALUATION OF QUALITY PARAMETERS OF AGRICULTURAL LAND FOR THE PURPOSE OF ACCOUNTING

T. V. Mashkova

Abstract. Changes in the relations of land ownership alone will not ensure effective management of land and the preservation of its agricultural potential. Research the main ways of increasing economic and environmental efficiency of land use and making concrete proposals for their rational use is an important task of modern agrarian science.

Quality assessment of agricultural lands – estimation of the potential recovery of soil fertility and the definition of essential nutrients and their quantity in the beginning and end of the agricultural use of the soil, which gives the opportunity to estimate losses of soil fertility after agricultural use, namely when leasing on a short or long time and in case of loss of soil fertility to set the value of the capacity that is needed to restore fertility. Soil fertility is determined by the changes in the following essential nutrients (agrochemical

parameters: humus, mobile phosphorus, exchange potassium, the level of hydrolytic acidity, pH, exchangeable sodium.

Keywords: *quality of farmland, methodological approaches of the quality assessment of agricultural land, accounting, information, agricultural enterprises*

УДК 338.48.11

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА ЧЕРЕЗ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ

С. І. МОСІЮК, кандидат економічних наук,
доцент кафедри аграрного консалтингу та сервісу
**Національний університет біоресурсів і природокористування
України**

І. П. МОСІЮК, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної теорії
Національний університет харчових технологій

В. І. МОСІЮК, студент
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: 4stefani2@qmail.com

Анотація. *Сьогодення потребує кардинальної зміни туристичного попиту від звичайних відпочинкових поїздок до більш активних, змістовних та пізнавальних подорожей. Тобто, збільшується потреба в подорожах у тиху спокійну місцевість, де міського туриста скрізь оточуватиме щось зовсім інше, нове: сільські пейзажі, традиційний спосіб життя селянина, домашні тварини, екологічно чисті та власноруч вирощені продукти тощо. Вагомою рушійною силою розвитку зеленого туризму є швидкий зростаючий попит на відпочинок на природі, що визначається збільшенням невідповідності середовища проживання сучасної людини її фізіологічним і психологічним потребам.*

Збільшення попиту на відпочинок у сільській місцевості та горах зростає внаслідок зменшення робочого часу, збільшення кількості платних відпусток, зростання рівня освіти, розвитку транспортної мережі, а можливо і «моди» на велосипедний спосіб подорожування та однією з основних причин даного явища є бажання переключитися із життя «в мегаполісі» у кардинально інше. Це й визначає актуальність даного дослідження.

Таким чином, даний вид туризму здатний якомога краще задовольнити потреби туриста (відпочинок) та сільського жителя (заробіток). Тобто, розвиток сільського зеленого туризму може